

החוק החדש ליישוב סכסוכים בין בני זוג – ייעול הליכים או פרוצדורה מיותרת?

מטרתו של חוק זה לסייע לבני זוג ולהורים וילדיהם ליישב סכסוך משפחתי ביניהם בהסכמה ובדרכי שלום, ולצמצם את הצורך בקיום התדיינות משפטית, מתוך התחשבות במכלול ההיבטים הנוגעים לסכסוך ובטובתם של כל ילדה וילד.

לאור הנתון העגום כיום בו אחד מכל שלושה זוגות נשואים מתגרש- נכנס לתוקף בחודש ספטמבר האחרון החוק החדש אשר משנה את כללי המשחק של הליכי הגירושים ומשפיע על רבים מאוד - בקרוב זוגות שירצו להתגרש לא יוכלו להגיש תביעה לבית משפט או לרבנות לפני שיעברו הליך ליישוב סכסוכים ביחידות הסיוע, שיימשך 60-90 יום, בעלות של כ- 500 שקל.

המטרה שראו המחוקקים לנגד עיניהם הייתה לחייב את בני הזוג לנסות ליישב את הסכסוך בדרכים חלופיות, כדי ליצור בסיס להמשך הידיברות ישירה ולכיבוד הסכמים. אולם, ספק אם מערכת יחידות הסיוע שליד בתי המשפט ערוכה להתמודד עם נטל כזה.

בתי המשפט יציעו את קבלת השירות אצל גורם מטעמם, אך ככל הנראה הדבר יגרום להם לעומס גדול מאוד ובמהירות בית המשפט יתחיל להפנות את הזוגות המתגרשים למגשרים חיצוניים שיוכלו לתת את ההתייחסות הראויה שתביא לתוצאות גישור גירושין יעיל ומקצועי. בית המשפט בתור התחלה מציע ארבע פגישות שיהוו את תחילת ההליך המקדים לגישור – בפגישות הללו הזוג יספק את המידע הרלוונטי בנוגע לחייהם המשותפים, נושאי המחלוקת שבגינם קיים הסכסוך, היכרות עם צרכיהם השונים של הזוגות, ואבחון של תמונת המצב במלווה את הליך הגירושין הספציפי. את הטיפול הראשוני בפגישות אלו יבצעו עובדים סוציאליים, אך במידה והייעוץ וההדרכה שאלו יספקו לא יוביל בקלות לפתרון ויישוב הסכסוך, הזוג יופנה להליך גישור גירושין אצל מגשר מוסמך חיצוני, ולאחר סימון הליך הגישור כלא יעיל, רק אז הזוג יורשה להגיש תביעה לגירושין בהליך משפטי.

ישנן דעות שונות שטוענות כי החוק החדש פוגע בזכויותיהם של הזוגות המתגרשים וכי לא ניתן לכפות על אדם הליך של הידיברות בגישור. לטענתם ישנם מקרים טעונים מאוד, במיוחד כאשר מדובר במקרים של בגידות, וכאשר החוק מחייב את הצדדים לשבת ולדבר זו פגיעה בזכות החוקתית שלהם להגיש תביעת גירושין. האם עובדים סוציאליים מוכשרים לנהל מקרים מסוג זה? האם החוק החדש יביא לפתרון קל ומהיר של הליכי גירושין אמוציונאליים, או שניסיון זה של בתי המשפט רק יביא להעצמת הקרע והחרפת הסכסוך? טענות רבות עולות וכרגע אינו יודע מה צופן העתיד הקרוב בעקבות השינוי הדרמטי שהחוק החדש מביא עימו.

המטרה שלשמה החוק פועל היא נכונה וראויה, לגבי הביצוע – רב הנסתר על הגלוי אך ללא ספק הסכם גישור מציע פתרון נכון ויעיל לזוגות מתגרשים, דבר שהמחוקקים רואים בבירור לנוכח המון תיקי גירושין שלא מגיעים לידי פיתרון וגוררים תהליך גירושין ארוך ומייגע שמכביד על הזוגות ובעיקר גם על מערכת בתי המשפט. אך האם ניהול הליך גישור גירושין באמצעות עובדים סוציאליים מטעם בית המשפט זו הדרך הנכונה? לא בטוחה. גישור גירושין זהו תחום מורכב שכולל בתוכו המון מרכיבים מגוונים ושונים ולפיכך אני בספק האם לעו"ס קיימים הכלים הדרושים לכך.

מרוץ הסמכויות

במדינת ישראל המצב מסובך מאשר בארצות מערביות אחרות, בשל קיומו של **מרוץ סמכויות** בין בתי דין רבניים ובתי משפט אזרחיים, אשר לא רק שמחריף את הסכסוך ומאיץ בצדדים לרוץ ולתפוס סמכות בערכאה שיפוטית כלשהיא, הוא גם יוצר התדיינות רבות בשאלת **הסמכות**

העניינית.

ימים יגידו מה יהיה והאם החוק יאפשר סיום **סכסוכים** בדרכי נועם ובצורה מהירה, או שמא כפיית הגישור גם על מי שאינו מעוניין בכך רק תאריך את ההליך ותגרום למעשים חד צדדיים על ידי חלק מאלו המנהלים **הליכי גירושין**.